Tehnici Web CURSUL 13

Semestrul II, 2019-2020 Carmen Chirita

https://sites.google.com/site/fmitehniciweb/

Node.js

- permite dezvoltarea de aplicații Web la nivel de server în limbajul JavaScript
- creat de Ryan Dahl în 2009 și disponibil gratuit -open sourcepentru platformele UNIX/Linux, Windows, MacOS
- trateaza în mod asincron diverse evenimente de intrare/iesire

nodejs.org/en/download/

Node.js

- folosind consola **REPL** (Read-Eval-Print-Loop) a node-ului se poate testa cod JavaScript/Node
- lansare REPL: node (în linia de comanda)
- codul JavaScript rulat pe partea de server
 așteaptă și trateaza cereri provenite de la client/clienti
- pentru a rula aplicația in node: node aplicatie.js

Module și npm (Node Package Manager)

- aplicatiile in node folosesc module (**modul**: librărie JavaScript care are asociat un obiect având proprietăți și metode care pot fi invocate)
- exista module predefinite care se instaleaza odată cu Node (http, url, fs, querystring, crypto,etc.)
- functionalitati suplimentare sunt oferite de module administrate cu npm (nodemailer, express, formidable, cookieparser, ejs, express-session, socket.io, etc.)

Module și npm

- pentru a crea o aplicație în node este recomandat să se creeze un folder al aplicației (numit folder rădăcina) în care se vor găsi toate fisierele aplicației

pentru a instala un modul care nu este predefinit:npm install nume_modul --save

- pentru a folosi un modul trebuie să-l includem în aplicația node cu functia require()

var module = require('module_name'); \\ întoarce un obiect asociat modulului respectiv

Modulul http

https://nodejs.org/api/http.html

- include functionalitati HTTP de baza
- permite receptionarea si transferarea datelor prin HTTP
- metode specifice:

```
var http=require("http");
```

var server = http.createServer(handler); //crearea unui server Web; întoarce un obiect din clasa http.Server

server.listen(port, host, backlog, callback) //pornirea serverului pe portul specificat

Obiectele request si response

funcție care se executa atunci când clientul face o cerere

http.createServer(function(request,response){...});

obiectul request conţine datele cererii primite de la client
 (ex: putem prelua prin metode specifice datele trimise de client la submiterea unui formular)

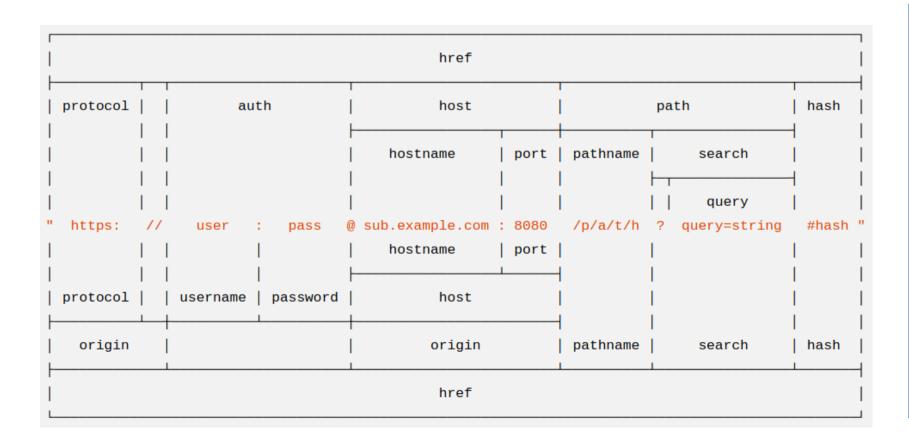
- obiectul response reprezinta răspunsul HTTP emis de server (conține metode pentru setarea campurilor antet, pentru setarea status codului întors de server, pentru scrierea datelor în răspuns, finalizarea raspunsului)

https://nodejs.org/api/url.html

- procesarea adreselor Web (împarte o adresă web în părți care pot fi citite)

url.parse(urlString[, parseQueryString[,slashesDenoteHost]])

\\transforma un URL string într-un URL obiect

- urlObject.auth
- urlObject.hash
- urlObject.host
- urlObject.hostname
- urlObject.href
- urlObject.path
- urlObject.pathname
- urlObject.port
- urlObject.protocol
- urlObject.query
- urlObject.search
- urlObject.slashes

Modulul fs

- permite operatii cu fisiere/directoare pe server (citire, creare, adaugare date, stergere, etc.)

Metode:

readFile() writeFile() appendFile() //variantele asincrone
readFileSync() writeFileSync() appendFileSync() //variantele sincrone

fs.readFile(fileName [,options], callback)

```
var fs = require('fs');
fs.readFile('fisier.txt','utf8', function (err, data) {
        if (err) throw err;
      console.log(data);
});
console.log('citire asincrona');
```

fs.readFileSync(fileName [,options])

```
var fs = require('fs');
var data =fs.readFileSync('dummyfile.txt', 'utf8');
console.log(data);
console.log('citire sincrona');
```

Exemplu cu node:

- la requesturi către "/salveaza" (submiterea datelor dintr-un formular cu metoda POST) se va afisa un raspuns în format html cu datele submise și se vor salva datele submise într-un fisier json
- la requesturi către "/afiseaza" se vor citi date dintr-un fișier json și se va afisa răspunsul sub forma unui tabel html cu datele din fisier

```
<form action="http://localhost:8030/salveaza"</pre>
method="POST">
 <label>Nume student:</label>
 <input type="text" name="nume">
                                                                 form node.html
<br><br><
                                                    Nume student: Popescu Ana
 <label>Grupa:</label>
<select name="grupa">
                                                    Grupa: 1 ▼
  <option value="1" selected>1</option>
  <option value="2">2</option>
                                                    Nota:
                                                                      Trimite
  <option value="3">3</option>
</select>
<br><br><
<label> Nota:</label>
<input type="range" name="nota" min=1 max=10>
<button type="submit" id="buton"> Trimite </button>
</form>
```

```
const server=http.createServer(function(reguest, response){
 var body="":
 var url_parts=url.parse(request.url,true);
 if(url parts.pathname =='/salveaza'){ //cererea către "localhost:8030/salveaza"
  request.on('data', function(date){
    body+=date;});
                                    //se salvează datele trimise in cerere ca un querystring
                                  (ex: body: nume=Popescu+Ana&grupa=1&nota=9)
    request.on('end', function(){
    console.log("Am primit o cerere");
    var ob body=querystring.parse(body); //se parseaza datele trimise la submiterea formei
                                   (ex. ob body: { nume: 'Popescu Ana', grupa: '1', nota: '9' })
    console.log(ob body);
    response.statusCode = 200:
    response.setHeader('Content-Type', 'text/html');
    response.write("<html><body>" + ob body.nume + " din grupa " + ob_body.grupa + " are nota " + ob_body.nota +
     " </body></html>");
    response.end();
                                                                                          studenți.json
    if (fs.existsSync("studenti.json"))
                                                                   [{"nume":"Petrescu Matei","grupa":"3","nota":"8"},
    var date= fs.readFileSync("studenti.json");
                                                                   {"nume":"Popescu Ana", "grupa": "3", "nota": "10"},
    ob=JSON.parse(date);
                                                                   {"nume":"Georgescu Maria", grupa": "1", "nota": "8"},
                                                                   {"nume":"Ionescu Cezar", "grupa": "2", "nota": "8"}]
    else
    ob=∏;
    ob.push(ob body);
    fs.writeFileSync("studenti.json", JSON.stringify(ob));
                                                                //adaugare in fisier
 });
   server.listen(8030, function(){console.log("serverul asculta pe portul 8030");});
```

```
if(url_parts.pathname =='/afiseaza'){ //cererea către "localhost:8030/afiseaza"
  fs.readFile("studenti.ison",function(err.date){
                                            //citire asincrona din fisier
    if(err) throw err:
    var studenti=JSON.parse(date);
    response.statusCode=200:
    response.write('<html><body><td
style="border:1px solid black">Student<td style="border:1px solid
black">Grupastyle="border:1px solid black">Nota);
    for(s of studenti) {
                                                                  (i) localhost:8030/afiseaza
       response.write('');
       response.write(s.nume);
                                                        Student
                                                                   Grupa Nota
       response.write('');
                                                        Petrescu Matei
       response.write(s.grupa);
                                                        Popescu Ana
                                                                        10
       response.write('');
       response.write(s.nota);
                                                        Georgescu Maria 1
       response.write('');
                                                        Ionescu Cezar
   response.write('</body></html>');
   response.end();
 });
```

Express.js

Express este un framework cu ajutorul caruia se implementeaza mai ușor (cod mai simplu și mai clar) aplicatiile server

- este integrat cu diferite module pentru procesarea de cereri și de răspunsuri HTTP (express-session, cookie-parser, nodemailer, etc.)
- ofera metode pentru crearea de rute prin intermediul cărora se stabileste modul de procesare al cererii în funcție de resursa solicitată precum și de metoda folosită
- permite redarea dinamica a paginilor HTML pe baza unor template-uri (ejs)
- furnizează acces la informațiile stocate în diferite surse de date

Instalare: npm install express --save

Creare server cu express

var express = require('express');

//importam modulul express; obținem o funcție pe care o apelam pentru a crea o aplicație express

- definirea rutelor corespunzatoare cererilor HTTP
- redarea HTML (template-uri folosind EJS)
- accesul la resurse statice (middleware-ul express.static)

app.listen(5000); //pornirea serverului la portul specificat

https://expressjs.com/en/5x/api.html

Crearea rutelor

-rutele create în express reprezintă modul de procesare al cererii în funcție de tipul ei (GET, POST, PUT, DELETE) și a resursei cerute

-rutele se definesc folosind metode ale obiectului aplicației Express (notat app in exemple) care corespund metodelor HTTP

Sintaxa unei rute: app.metoda(cale_ruta, callback)

metoda: get, post, put, delete cale_ruta: expresie regulata

callback: function(request,response,next){..}

Obiectul request

Obiectul response

Functia middleware urmatoare

În general, dacă în funcția callback răspunsul emis este complet, se folosesc doar primii doi parametrii (obiectele request si response)

Crearea rutelor - exemple

```
const express = require('express');
var app = express();
//ruta către rădăcina (cereri get) (http://localhost:5000/)
app.get( "/", function(req,res){ res.send('root'); });
//ruta către pagina1 (<a href="http://localhost:5000/pagina1">http://localhost:5000/pagina1</a>)
app.get("/pagina1", function(req,res){ res.send('cerere către pagina 1'); });
//ruta către toate paginile care se termina cu .html (http://localhost:5000/index.html)
app.get("/*.html", function(req,res){ //procesarea cererii });
app.listen(5000);
```

- conține proprietati pentru procesarea cererii

```
app.get('/cale', function(req, res) {...});

req.query - obiect continand parametrii din query

(ex. ?name=Corina&age=10&city=Bucuresti ⇒

{name: 'Corina', age: '10', city: 'Bucuresti'} )

req.body - obiect continand body-ul parsat

req.path - partea din url numita path
```

localhost:5000/cale?name=Corina&age=10&city=Bucuresti

url-ul cererii pentru forma submisa cu metoda GET - conține metode pentru setarea răspunsului HTTP

```
app.get('/ceva', function(req, res) {...});
res.write(content) - scrie în continutul raspunsului
res.status(code) - seteaza status codul raspunsului
res.end() - încheie raspunsul
res.end(msg) - încheie răspunsul cu un continut
res.send(content) - write() + end()
res.redirect(url) - redirectionare către alt url
```

Funcțiile middleware

- functiile **middleware** sunt utilizate atunci când sunt necesare mai multe procesari pentru a răspunde la o anumita solicitare (de ex. pentru a parsa body-ul pentru formularele submise cu metoda post, pentru a parsa anumite headere ale cererii, pentru a furniza resurse dintr-un folder, pentru crearea unei sesiuni)
- sunt funcții care primesc ca argumente obiectele **request, response** și următoarea funcție (notata de obicei **next**) din ciclul cerere-raspuns al aplicației
- atunci când este invocata (**next()**) executa functia middleware succesiva cu middleware-ul curent
- dacă functia middleware curenta nu încheie ciclul cerere-raspuns trebuie sa apeleze next() pentru a trece controlul la următoarea funcție middleware; altfel, cererea va rămâne suspendata

Metoda use()

- este folosită pentru setarea unei funcții middleware
- ordinea de setare a functiilor conteaza, deoarece procesarile se fac in ordinea in care au fost definite

```
app.use(function (req, res, next) {...})
sau
app.use(cale_ruta, function(req,res,next){...});
```

Metoda use()

```
var express = require('express');
var app = express();
//functie middleware care se executa la fiecare request catre '/pagina1',
înaintea functiei handler
app.use('/pagina1', function(req, res, next){
 var data=new Date();
 console.log("O cerere catre pagina1 a fost primita in " + data);
 next();
});
app.get('/pagina1', function(req, res){ //functie handler care trimite
                                           raspunsul
 res.send('Pagina 1');
});
app.listen(3000);
```

Fisiere și directoare statice - middleware-ul express.static

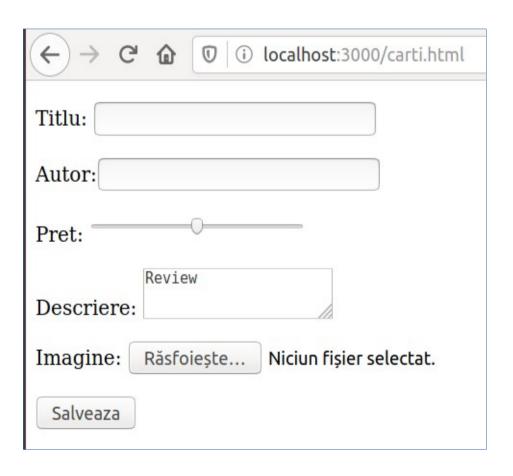
- fisierele statice sunt fisiere pe care clientii le descarca așa cum sunt de pe server
- în mod implicit, Express nu poate servi fisiere statice de pe server
- pentru a-l activa sa întoarcă resursele statice dintr-un director se folosește middleware-ul express.static

```
Sintaxa: app.use(express.static('director')) sau app.use(cale_ruta,express.static('director'));
```

- director este numele unui director static în folderul rădăcina al aplicației Express
- Express caută fișierele în raport cu directorul static, deci numele directorului static nu face parte din adresa URL

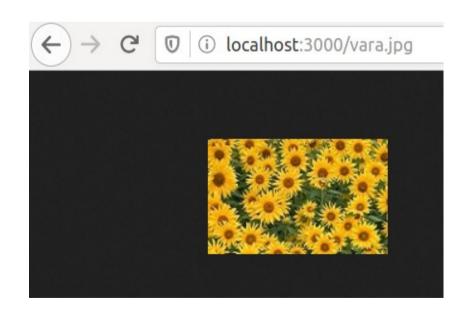
Fisiere și directoare statice - middleware-ul express.static

```
var express = require('express');
var app = express();
app.use(express.static('html'));
app.use(express.static('poze'));
app.listen(3000);
```


html și poze sunt directoare în folderul rădăcina al aplicației

cărți.html este un fisier din directorul html vara.jpg este un fisier din directorul poze

Middleware-ul express.urlencoded

- parseaza body-ul pentru formulare submise cu metoda post Sintaxa:

```
app.use(express.urlencoded({extended:true/false})) sau
app.use(cale_ruta,express.urlencoded({extended:true/false}))
```

cale_ruta //calea unde se vor trimite datele submise cu post
extended:true //permite obiecte incapsulate

Middleware-ul express.urlencoded

```
app.use('/post', express.urlencoded({extended:true}));

app.post('/post',function(req, res)
{console.log(req.body);
res.send(req.body.persoane.name + ' din '
+ req.body.city + ' are ' + req.body.age + ' (de) ani');})

carmen@lapi:~/TehniciWeb/node/aplicatie_express$ node app.js
serverul asculta pe portul 8020
{ persoane: { name: 'Georgescu Andrei' },
    age: '20',
    city: 'Bucuresti' }

Georgescu Andrei din Bucuresti are 20 (de) ani
```

```
<form id="testform" method="post" action="/post">
 <label>Nume:</label> <input type="text" name="persoane[name]">

 <label> Varsta:</label> <input type="text" name="age">
 <label> Localitate:</label> <select name="city">
<option value="Bucuresti" >Bucuresti</option>
<option value="Timisoara" selected>Timisoara</option>
</select>
 <button type="submit" id="buton"> Trimite </button> 
</form>
```

formpost.html

Exemplul din Node rescris folosind Express ex_express.js //la submiterea formei cu post se afiseaza răspunsul în format html (continand datele din form) si se salvează datele trimise într-un fisier json var express = require('express'); var app = express(); app.use(express.static('html')); app.use('/salveaza',express.urlencoded({extended:true})); app.post('/salveaza',function(request,response){ response.status = 200; response.write("<html><body> " + request.body.nume + " din grupa " + request.body.grupa + " are nota " + request.body.nota + " </body></html>"); response.end(); if (fs.existsSync("studenti.json")) var date= fs.readFileSync("studenti.json");

ob=JSON.parse(date);

ob.push(request.body);

fs.writeFileSync("studenti.json", JSON.stringify(ob));

else

});

ob=∏;

```
//la cereri get către ruta 'afiseaza' se citesc datele dintr-un fisier json și
se trimite răspunsul sub forma unui tabel html continand datele din fisier
app.get('/afiseaza', function(request,response){
 fs.readFile("studenti.json",function(err,date){
    if(err) throw err;
    var studenti=JSON.parse(date);
    response.status(200);
   response.write('<html><body><head><link rel="stylesheet" href="stil.css">
   </head>StudentGrupaNota');
   for(s of studenti) {
      response.write('');
      response.write(s.nume);
      response.write('');
      response.write(s.grupa);
      response.write('');
      response.write(s.nota);
      response.write('');
   response.write('</body></html>');
   response.end();
    });
});
app.listen(8030, function(){console.log("serverul asculta pe portul 8030");});
```

Preluarea datelor dintr-un formular folosind modulul formidable

- avantajul folosirii modulului formidable este ca se pot accesa atât date de tip text, cât și fisiere din inputurile de tip file

Pasii:

- se include modulul în aplicația express folosind functia require:

```
var formidable = require('formidable');
```

- în functia care va procesa cererea se va crea un obiect de tip formular folosind clasa IncomingForm a modulului formidable:

```
var form = new formidable.IncomingForm();
```

- pentru parsarea datelor din cererea post se folosește metoda parse a obiectului formular:

```
form.parse(req,function(err,fields,files){...});
```

// functia parse primește ca parametrii obiectul cerere (req) și o funcție callback care va prelucra datele după parsare (în obiectul fields vom avea campurile formei în afara celor de tip file, în obiectul files vom avea campurile de tip file)

- accesarea proprietatilor campurilor formei: fields.nume, fields.grupa, files.cv, files.poza

Upload de fisiere

- în interiorul functiei care va procesa cererea, vom seta calea la care uploadam fisierele; exista doua moduri:

```
\\la crearea obiectului de tip formular
var form = new formidable.IncomingForm
({uploadDir:'cale_director', keepExtensions:true})
```

\\in functia handler pentru evenimentul fileBegin care se declanseaza la începutul incarcarii fisierului

```
form.on("fileBegin", function(name,file){
    //se seteaza calea de upload folosind proprietatea path a ob. fisier
    file.path='cale_director' + file.name; //ca sa păstram numele initial al fisierului din
file.name
}
```

Exemplu: la submiterea unui formular cu post se salvează datele într-un fisier json iar fisierele se vor uploada în directorul 'upload'.

```
const express = require('express');
                                              Nume: Carmen
const app = express();
const fs = require('fs');
                                                 Răsfoieste... carmen chirita.pdf
                                                                           Poza:
                                                                                Răsfoieste...
const formidable=require('formidable');
app.use(express.static('html'));
                                               Trimite
app.post('/salveaza',function(req,res){
     var ob:
    if (fs.existsSync("persoane.json"))
    var date= fs.readFileSync("persoane.json");
    ob=JSON.parse(date);
    else
    ob=Π:
    var form = new formidable.IncomingForm({uploadDir:'upload', keepExtensions:true});
     form.parse(req,function(err,fields,files){
    var ob form={'nume':fields.nume,'cv':files.cv.path,'poza':files.poza.path};
     ob.push(ob form);
     fs.writeFileSync("persoane.json", JSON.stringify(ob));
    });
    res.send("Salvat:");
});
```

Sesiuni

- sunt utile atunci când vrem sa păstram date de la un request la altul.
- in momentul crearii unei sesiuni, un client primeste un session ID.
- de câte ori facem din nou un request de la același client, vom avea informații despre sesiune folosind acel ID.

Pentru a folosi sesiuni se va instala modulul express-session: npm install express-session —save

//se creaza obiectul corespunzător modulului const session = require('express-session');

Sesiuni

Pentru a crea o sesiune se seteaza middleware-ul de sesiune app.use(session({ secret: 'abcdefg', // folosit pentru criptarea session ID-ului resave: true, //sa nu stearga sesiunile idle saveUninitialized: false //nu salveaza obiectul sesiune daca nu am setat un camp }));

- după crearea sesiunii, in obiectele de tip request va fi disponibila o proprietate noua, numita chiar **session** (care este de fapt un obiect in care putem seta proprietati cu valorile pe care dorim sa le salvam in sesiunea curenta).
- aceasta proprietate e "globala" pentru toate rutele, in sensul ca daca setam un camp in session, orice request va vedea de la acel moment incolo noul camp din session cu valoarea lui.

Exemplu: contorizarea numarului de vizitari ale unei pagini

```
var express = require('express');
var app = express();
const session = require('express-session')
app.use(session({
 secret: 'abcdefg',
 resave: true,
 saveUninitialized: false,
 //cookie: { maxAge: 60000 }
}));
app.get('/pagina1', function(req, res){
  if(req.session.vizitat){
   req.session.vizitat++;
 } else {
   req.session.vizitat = 1;
res.send('Esti pe pagina 1');
console.log(req.session.vizitat);});
app.get('/pagina2', function(req, res){
   res.send("Ai vizitat pagina 1 de " + req.session.vizitat + " ori");});
app.listen(4000);
```

Sesiunea de logare (login/logout)

Formularul de login dintr-un document html/ejs

Pentru logare:

```
app.post('/login', function(req, res) {
  var form = new formidable.IncomingForm();
  form.parse(req, function(err, fields, files) {
     user= verifica(fields.username, fields.parola);//verificarea datelor de login
    });
     if(user){
         req.session.username=user;//setez userul ca proprietate a sesiunii
         res.redirect('/logat');}
     else
        req.session.username=false;
     });
});
app.get('/logat', function(req, res) {
     res.render('pagini/logout',{'nume': req.session.username});
  });
```

Verificarea datelor de login de obicei se face comparand username-ul si parola cu datele stocate intr-un tabel dintr-o baza de date (puteti sa simulati asta printr-un fisier JSON cu userii).

In mod normal parola este criptata si se verifica sirul obtinut prin criptarea parolei data de utilizator la login si verificarea cu sirul deja criptat din tabel.

Pentru delogare:

```
app.get('/logout', function(req, res) {
req.session.destroy(); //distrugem sesiunea cand se intra pe pagina de logout
  res.render('pagini/login');
});
```

Delogarea presupune distrugerea sesiunii (aceasta operatie va sterge toate proprietatile setate in session).

Presupunem ca avem o pagina de logout la care utilizatorul ajunge dand click pe un link/buton.

Modulul EJS

- EJS este un view engine utilizat pentru a genera marcaj HTML cu ajutorul JavaScript (template-uri)
- instalare: npm install ejs --save

Pentru a folosi modulul ejs in generarea și afisarea paginilor de tip template (de obicei avand extensia ejs), este necesar să se specifice anumite configurații:

- fișierele de tip template trebuie salvate într-un director numit views
- trebuie setat motorul (view engine) care va fi utilizat pentru redarea acestor fişiere: app.set('view engine', 'ejs');

Instrucțiunea include

-insereaza cod din fișierul specificat ca parametru

Sintaxa: <%- include('cale-fisier') %>

- se folosește de obicei pentru zonele de cod care apar pe mai multe pagini (header, footer, meniu, informații meta)
- -recomandare: sa existe în **views** un subfolder de fragmente de cod de inserat (fisiere partiale) și un subfolder cu paginile aplicației.

```
Exemplu:
```

```
<header>
<%- include('../partiale/header'); %>
</header>
```

Exemplu

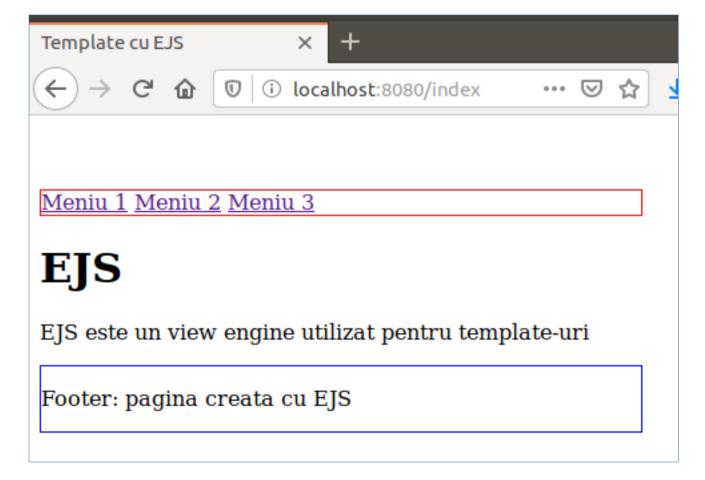
```
<!-- views/pagini/index.ejs -->
                                                                     <!-- views/partiale/head.ejs -->
<!DOCTYPE html>
                                                                     <meta charset="UTF-8">
<html lang="ro">
                                                                     <title>Template cu EJS</title>
<head>
                                                                     <style>
  <%- include('../partiale/head'); %>
                                                                       body {padding-top:50px;}
</head>
                                                                       header{width:80%; border:1px solid red;}
<body>
                                                                       footer{width:80%; border:1px solid blue;}
                                                                     </style>
<header>
  <%- include('../partiale/header'); %>
</header>
<main>
  <div>
    <h1>EJS</h1>
                                                                     <!-- views/partiale/header.ejs -->
    EJS este un view engine utilizat pentru template-
uri
                                                                     <nav>
  </div>
                                                                     <a href="">Meniu 1</a>
</main>
                                                                     <a href="">Meniu 2</a>
                                                                     <a href="">Meniu 3</a>
<footer>
                                                                     </nav>
  <%- include('../partiale/footer'); %>
</footer>
</body>
</html>
                                                                     <!-- views/partiale/footer.ejs -->
                                                                     Footer: pagina creata cu EJS
```

Metoda render()

-foloseste view engine-ul setat pentru a genera și a afisa pagina

Sintaxa: response.render(cale-relativa-fisier, date) (calea relativa este relativa la foloderul views)

```
app.js
....
app.get('/index',
function(req,res){
res.render('pagini/index');});
.....
```


Metoda render()

ex1.ejs

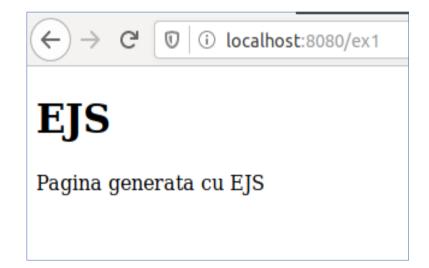
```
......

<body>

<h1><%= titlu %></h1>

<%= continut %>

</body>
```


app.js

```
app.get('/ex1', function(req,res){
res.render('pagini/ex1',{titlu:'EJS', continut:'Pagina generata cu
EJS'});});
```

Exemplu

carti.ejs (din views/partiale)

form_carti.ejs (din views/pagini)
.....
<body>
<%- include("../partiale/carti") %>
</body>
.....

```
<article id="info">
<h1>Cartile mele</h1>
<% for(i=0;i<carti.length;i++) {%>
<div>
<h2>Titlul: <%= carti[i].titlu %></h2>
Autorul: <%= carti[i].autor %>
>p>Descriere: <%= carti[i].descriere %>
Pret: <%= carti[i].pret %>
<img src="<%= carti[i].poza %>" alt="o
poza">
</div>
<% } %>
</article>
```

carti.js

```
app.get('/carti', function(req, res) {
    var date = fs.readFileSync("carti.json");
    var comenzi = JSON.parse(date);
    res.render("pagini/form_carti",{carti:comenzi});
});
```